

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Kansainvälisen kaupan valiokunta

2008/2133(INI)

26.6.2008

MIETINTÖLUONNOS

väärennysten vaikutuksesta kansainväliseen kauppaan
(2008/2133(INI))

Kansainvälisen kaupan valiokunta

Esittelijä: Gianluca Susta

PR_INI

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	10

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

väärennysten vaikutuksesta kansanväliseen kauppaan (2008/2133(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon väärentämisen ja tavaroiden laittoman valmistuksen taloudellista vaikutusta käsittelevän OECD:n raportin vuodelta 2007,
- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano – kasvuun ja työllisyyteen tähtäävä nykyaikainen PK-yrityspolitiikka" (KOM(2005)0551),
- ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Globaali Eurooppa kilpailijana maailmassa – EU:n kasvu- ja työllisyysstrategiaan liittyvä tiedonanto" (KOM(2006/0567),
- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Globaali Eurooppa: markkinat avoimiksi Euroopan viejille vahvemman kumppanuuden avulla" (KOM(2007)0183),
- ottaa huomioon 19. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman EU:n strategiasta eurooppalaisten yritysten markkinoille pääsyn varmistamiseksi¹,
- ottaa huomioon 22. toukokuuta 2007 hyväksymänsä päätöslauselman globaalista Euroopasta – kilpailukyvyn ulkoiset näkökohdat²,
- ottaa huomioon 5. kesäkuuta 2008 antamansa päätöslauselman tehokkaista tuonti- ja vientisäännöistä ja -menettelyistä kauppapolitiikan palveluksessa³,
- ottaa huomioon 1. kesäkuuta 2006 antamansa päätöslauselman transatlanttisista taloussuhteista EU:n ja USA:n välillä⁴,
- ottaa huomioon 12. lokakuuta 2006 antamansa päätöslauselman EU:n ja Mercosurin talous- ja kauppasuhteista alueiden välisen assosiaatiosopimuksen tekemiseksi⁵,
- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2007 antamansa päätöslauselman kauppaa- ja taloussuhteista Korean⁶,

¹ Parlamentin hyväksymät tekstit, P6_TA(2008)0053.

² EUVL C 102 E, 24.4.2008, s. 128.

³ Parlamentin hyväksymät tekstit, P6_TA(2008)0247.

⁴ EUVL C 298 E, 8.12.2006, s. 235.

⁵ EUVL C 308 E, 16.12.2006, s. 182.

⁶ Parlamentin hyväksymät tekstit, P6_TA(2007)0629.

- ottaa huomioon 8. toukokuuta 2008 antamansa päätöslauselman kauppaa- ja taloussuhteista Kaakkois-Aasian valtioiden liittoon (ASEAN)¹,
 - ottaa huomioon 13. lokakuuta 2005 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin ja Kiinan kauppasuhteiden tulevaisuudennäkymistä²,
 - ottaa huomion komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle "EU ja Kiina: kumppanuus tiivistyy, vastuu kasvaa" (KOM(2006)0631) ja siihen liittyvän komission valmisteluasiakirjan "Kumppanuus tiivistyy, vastuu kasvaa – Toimintamalli EU:n ja Kiinan kauppaa ja investointeja varten: Kilpailu ja kumppanuus" (KOM(2006)0632),
 - ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 3286/94, annettu 22 päivänä joulukuuta 1994, yhteisön menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä yhteisölle annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi (asetus kaupan esteistä),
 - ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Toimintaohjelma: HI-virusta ja aidsia, malariaa ja tuberkuloosia koskeva nopeutettu toiminta köyhyyden vähentämisessä" (KOM(2001)0096),
 - ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Ajantasainen katsaus EY:n toimintaohjelmaan: HI-virusta ja aidsia, malariaa ja tuberkuloosia koskeva nopeutettu toiminta köyhyyden vähentämisessä" (KOM(2003)0093),
 - ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille "HIV/aidsin, malarian ja tuberkuloosin torjumiseen tähtäävää ulkoista toimea koskeva johdonmukainen eurooppalainen toimintakehys" (KOM/2004)0726),
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 816/2006, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensoinnista,
 - ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 980/2005, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2005, yhteisen tullietuusjärjestelmän soveltamisesta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
 - ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan mietinnön sekä oikeudellisten asioiden valiokunnan ja sisämarkkinoiden ja kuluttajansuojan valiokunnan lausunnot (A6-0000/2008),
- A. katsoo, että väärennysten tehokas torjuminen on välttämätöntä Lissabonin tarkistetun toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi sekä sen sisäisten näkökohtien että niiden

¹ Parlamentin hyväksymät tekstit, P6_TA(2008)0195.

² EUVL C 233 E, 28.9.2006, s. 103.

ulkoisten näkökohtien osalta, jotka komissio mainitsee tiedonannossaan "Globaali Eurooppa: markkinat avoimiksi Euroopan viejille vahvemman kumppanuuden avulla" (KOM(2007)0183),

- B. katsoo, että Euroopan unioni on maailman toiseksi suurin hyödykkeiden ja palvelujen tuoja ja että sen yhtenäismarkkinoiden suuri avoimuus ja läpinäkyvyys tarjoavat valtavia mahdollisuuksia mutta myös vakavia riskejä väärennettyjen tuotteiden tunkeutumiselle sen markkinoille,
- C. katsoo, että teollis- ja tekijänoikeuksien vakavat loukkaukset ovat muita kuin tariffeihin liittyviä kaupan esteitä, jotka tekevät kolmansien maiden markkinoille pääsyn vaikeammaksi ja kalliimmaksi erityisesti keinoiltaan ja resursseiltaan rajallisille pienille ja keskisuurille yrityksille,
- D. katsoo, että Euroopan unionin kilpailukyky on perinteisesti yhdistetty työvoiman laatuun ja yhä suuremmissa määrin varsinkin pk-yritysten osalta tutkimukseen ja kehitykseen, innovaatioon sekä niitä koskeviin teollis- ja tekijänoikeuksiin,
- E. katsoo, että teollis- ja tekijänoikeuksia, maantieteelliset merkinnät ja alkuperänimitykset mukaan luettuina, ei aina valvota tehokkaasti Euroopan unionin kauppakumppanien toimesta,
- F. katsoo, että vuonna 2007 Euroopan unionin tulliviranomaisten takavarikoimien, teollis- ja tekijänoikeuksia rikkovien tavaroiden kokonaismäärä kasvoi 17 prosenttia edellisvuodesta kasvun ollessa 264 prosenttia kosmetiikan ja henkilökohtaisen hygienian tuotteissa, 98 prosenttia leluissa ja 51 prosenttia lääkkeissä,
- G. katsoo, että väärennykset ja laitton valmistus aiheuttavat hälyttäviä seurauksia Euroopan unionin taloudelle ja yhteisön koko sosiaalis-taloudelliselle järjestelmälle vähentämällä innovaation kannustimia, jarruttamalla suoria ulkomaisia investointeja, vähentämällä teollisuuden pätevyyttä edellyttäviä työpaikkoja ja luomalla perustan järjestäytyneen rikollisuuden hallitseman laittoman talouden järjestelmän kehittymiselle laillisen talouden rinnalle,
- H. katsoo, että väärentäminen aiheuttaa vakavia vahinkoja ympäristölle niin väärennettyjen tavaroiden laatuvaatimusten puutteellisuuden kuin niiden korkeiden huolehtimis- ja hävittämiskustannustenkin vuoksi,
- I. katsoo, että yhtenäismarkkinat takaavat eurooppalaisille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti, avoimesti ja varmasti, mitä tuotteita he haluavat ostaa, ja jos väärentämistä ei asianmukaisesti torjuta, se voi heikentää koko järjestelmän perustana olevaa luottamusta ja sen lisäksi aiheuttaa vaaraa kuluttajien turvallisuudelle, terveydelle ja äärimmäisissä tapauksissa myös hengelle, mistä syystä heidän oikeuksiaan on suojeltava entistä paremmin,
- J. katsoo, että jäsenvaltioiden teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa lainsäädännöissä edelleen vallitsevat erot ja erityisesti erot lainsäädännön noudattamiseksi toteutetuissa rikosoikeudellisissa toimituksissa heikentävät Euroopan unionin neuvotteluvalmiutta ja voivat

tehdä tyhjiksi tähänastisen toiminnan tämän ilmiön torjumiseksi kansainvälisellä tasolla entistä tehokkaammin,

- K. katsoo, että vuonna 2007 Euroopan unioni, Japani ja Yhdysvallat ovat ilmoittaneet aloittavansa neuvottelut uudesta monenvälisestä sopimuksesta, jonka tarkoituksena on vahvistaa teollis- ja tekijänoikeuksien toteutumista ja torjua väärennyksiä ja laitonta valmistusta (*Anti-Counterfeiting Trade Agreement – ACTA*),
- L. katsoo, että on välttämätöntä korostaa geneeristen lääkkeiden, joiden jakelua ja kauppaa on kannustettava sekä Euroopan unionissa että kehitysmaissa, eroa suhteessa lääkeväärennyksiin, jotka ovat vaarallisia kansanterveydelle ja aiheuttavat myös merkittäviä taloudellisia tappioita alan yrityksille, voivat hidastaa uusien keksintöjen kehitystä eivätkä hyödytä vähiten kehittyneiden maiden väestöä,

Monenvälinen kehys

1. katsoo, että Maailman kauppajärjestön WTO:n järjestelmä on mahdollistanut teollis- ja tekijänoikeuksien entistä laajemman kansainvälisen tunnustamisen ja takaa vähimmäissuojaa koskevat vaatimukset teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevan sopimuksen (TRIPS-sopimuksen) avulla, vahvistamalla vuoropuhelua jäsenvaltioiden ja muiden elinten, kuten Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) ja Maailman tullijärjestön (WCO), kanssa sekä riitojen ennalta ehkäisyä ja ratkaisua koskevan järjestelmän ansiosta;
2. pyytää komissiota toimimaan TRIPS-neuvostossa, jotta kansallisen lainsäädännön osaksi saatettuihin vähimmäissääntöihin liitetään tehokkaita täytäntöönpanoon ja rikkomusten torjuntaan liittyviä toimia;
3. pyytää komissiota toimimaan TRIPS-sopimuksen soveltamisalan vakiinnuttamiseksi ja laajentamiseksi, jotta siihen sisällytetään vienti-, transito- ja siirtokuormaustoiminta sekä kaikki sopimuksen ulkopuolelle toistaiseksi jääneet teollis- ja tekijänoikeudet, ottaen kuitenkin aina huomioon vastapuolen kehitystason ja erotellen toisistaan väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen hyödykkeiden valmistaja-, läpikulku- ja käyttäjämaat;
4. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan kehitysmaiden hyödyksi erityisiä toimenpiteitä, joita tuetaan asianmukaisella rahoituksella, jotta vältetään mahdollisesti vaarallisista väärennetyistä tuotteista johtuvat riskit ja vähennetään suoria ulkomaisia investointeja näihin maihin sekä rikollista toimintaa ja terroritoimintaa niissä;
5. palauttaa mieleen, että eräissä voimakkaasti kehittyvissä talouksissa väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen hyödykkeiden tuotanto on saavuttanut hälyttävät mittasuhteet; katsoo, että tähän mennessä toteutetuista onnistuneista yhteistyöaloitteista huolimatta tarvitaan erityisiä toimia tulliviranomaisten sekä oikeus- ja poliisiviranomaisten välisen koordinoinnin vahvistamiseksi ja kyseisten maiden lainsäädännön yhdenmukaistamiseksi Euroopan unionin lainsäädännön kanssa;
6. on vakuuttunut siitä, että väärennysten torjunnan tehostamiseksi asiat on saatettava entistä useammin ja kohdennetummin käsiteltäviksi Maailman kauppajärjestön WTO:n

riitojenratkaisuelimessä, joka yhdessä yhteisön ja jäsenvaltion tuomioistuinten kanssa pystyy takaamaan Euroopan unionin teollisuuden ja kuluttajien tehokkaamman suojelun vakiinnuttamalla TRIPS-sopimuksen sisällön ja soveltamisalan vahvistavaa oikeuskäytäntöä;

ACTA-sopimus ja muut Euroopan unionin kahdenväliset ja alueelliset aloitteet

7. pyytää komissiota torjumaan väärennyksiä ja laitonta valmistusta monenvälisten neuvottelujen ohella myös kahdenvälisten, alueellisten ja monenvälisten sopimusten avulla, joiden tarkoituksena on lainsäädäntöjen lähentäminen ja tehokas soveltaminen ja joissa perustetaan myös tehokkaat riitojenratkaisujärjestelmät ja määrätään seuraamukset sovittujen velvoitteiden laiminlyöntien yhteydessä;
8. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki asianmukaiset toimet, jotta ACTA-sopimus voidaan tehdä nopeasti ja tyydyttävällä tavalla; katsoo, että voimaan tultuaan tämä sopimus muodostaa olennaisen kansainvälisen vertailukohdan, takaa entistä tehokkaamman väärennysten torjunnan ja tarjoaa merkittävän painostusvälineen siihen kuulumattomia kolmansia maita kohtaan;
9. on tyytyväinen lukuisten Maailman kauppajärjestön WTO:n jäsenvaltioiden kiinnostuksen kasvuun ACTA-sopimusta kohtaan ja toivoo, että sopimuksen voivat allekirjoittaa myös Kiina ja muut voimakkaasti kehittyvät maat, joiden talouksiin väärennykset muita suuremmin vaikuttavat;

Väärennysten torjunnan ulkoiset tukitoimet

10. suosittelee ottamaan käyttöön tehokkaan järjestelmän eri sopimuksissa suojattujen teollis- ja tekijänoikeuksien mahdollisten rikkomusten valvomiseksi ja yhdistämään sen kaupallisiin kannustusvälineisiin, joita käytetään sitouduttaessa konkreettisesti väärennysten ja laittoman valmistuksen torjuntaan, esimerkkeinä kehitysmaiden sisällyttäminen yleiseen tullietuusjärjestelmään (GSP) ja voimakkaasti kehittyville maille myönnettävä suosituimmuuskohtelu kaupan suojakeinoja sovellettaessa;
11. palauttaa mieleen, että yleisestä tullietuusjärjestelmästä annetussa asetuksessa säädetään muun muassa mahdollisuudesta peruuttaa vilpillisiä kaupallisia menettelyjä käyttävien kumppanien GSP-etuudet väliaikaisesti; katsoo, että erityisen vakavissa tapauksissa komission olisi asianmukaisesti pohdittava tämän ennalta ehkäisevän välineen käyttöä;
12. katsoo, että kaupan esteistä annettu asetus voi tarjota merkittävää apua eurooppalaisille yrityksille, joilla on vaikeuksia päästä kolmansien maiden markkinoille teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomusten vuoksi, ja pyytää komissiota kannustamaan ja helpottamaan asetuksen käyttöä erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä;
13. pyytää komissiota määrittelemään viipymättä uudelleen Euroopan unionin edustustojen henkilöstöresurssien painopistealueet, jotta väärennysten torjuntaan erityisesti keskittyviä virkailijoita on riittävästi; näiden ihannetapauksessa "markkinoillepääsytiimeihin" kohdistettavien resurssien tehtäväksi on määrättävä yhteisön väärennystenvastaisten toimien tehokas toteuttaminen yhteistyössä jäsenvaltioiden diplomaattisten edustustojen

kanssa ja yhteydenpidon tehostaminen paikallisviranomaisiin sekä konkreettisen vertailukohdan järjestäminen yhteisön yrityksille (erityisesti pienille ja keskisuurilla yrityksille), jotka ilmoittavat kärsineensä teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksista;

Normatiiviset ja organisatoriset kysymykset

14. panee merkille komission laajan toiminnan teollis- ja tekijänoikeuksien vahvistamiseksi Euroopan unionissa ja pyytää sitoutumaan entistä laajemmin väärennysten torjuntaan ja jäsenvaltioissa voimassa olevien lainsäädäntöjen yhdenmukaistamiseen;
15. korostaa tarvetta sovittaa väärennysten torjumisesta vastaavien osastojen toiminta entistä paremmin yhteen yhteisössä ja levittää entistä laajemmin tässä yhteydessä toteutettuja yhteisön aloitteita;
16. valittaa, ettei neuvosto ole hyväksynyt alkuperämerkintää koskevaa asetusta (niin sanottua "Made in" -asetusta), joka parantaisi tuotujen tuotteiden alkuperän jäljitettävyyttä ja tunnistettavuutta, ja toivoo, että sen voimaantulon tähän asti estäneet esteet voidaan lopullisesti poistaa;
17. katsoo, ettei yhden, väärennysten ja laittoman valmistuksen torjunnan yhteensovittamisesta vastaavan eurooppalaisen viranomaisen perustamista voida enää lykätä, jos halutaan taata eri toimijoiden tehokas järjestäytyminen EU:ssa ja luoda synergiaa yksityisen sektorin ja jäsenvaltioissa väärennyksiä torjuvien viranomaisten kesken; katsoo, että kyseisen viranomaisen perustaminen on välttämätöntä EU:n kansainvälisen auktoriteettiaseman ja sen väärennystenvastaisen toiminnan tehokkuuden parantamiseksi;
18. suosittelee, että Euroopan unionin tullimenettelyjä kehitetään entisestään ja sovitetaan ne entistä paremmin toisiinsa, jotta väärennettyjen tai laittomasti valmistettujen tuotteiden pääsyä yhtenäismarkkinoille voidaan merkittävästi rajoittaa; katsoo, että väärennysten tehokkaammassa torjunnassa on otettava asianmukaisesti huomioon Internetin nykyisin merkittävä rooli väärennettyjen tai laittomasti valmistettujen tuotteiden kaupan pitämisessä ja myynnin edistämisessä;
19. pitää olennaisena, ettei Euroopan teollisuus epää oma-aloitteista tukeaan ja apuaan Euroopan unionin toimielinten vastedes toteuttamille aloitteille, pitää erityisen olennaisena, että pienten ja keskisuurten yritysten on voitava pätevästi puolustaa omia oikeuksiaan erityisesti kolmansissa maissa tapahtuneiden teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomusten yhteydessä;

Loppuhuomautukset

20. pyytää komissiota määrittelemään yhdessä neuvoston ja jäsenvaltioiden kanssa selvän, johdonmukaisen ja kauaskantoisen poliittisen linjan, jonka avulla tulliasioita ja rikosoikeudellisia asioita koskevien sisäisten toimien ohella koordinoidaan ja johdetaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden "ulkoisia" toimia väärennysten ja laittoman valmistuksen torjumiseksi;

21. korostaa, että on välttämätöntä taata jo tässä vaiheessa parlamentille entistä keskeisempi asema väärennysten torjunnassa; pitää erityisen tarkoituksenmukaisena, että sen poliittista läsnäoloa kannustetaan niin erikoistuneissa kansainvälisissä kokouksissa, joista voidaan mainita *Global Anti-counterfeiting and Piracy Congress*, kuin teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi toimivien kansainvälisten järjestöjenkin puitteissa;
22. pyytää komissiota ja neuvostoa toimittamaan sille kattavat tiedot ja esittelemään kaikki asiaan liittyvät aloitteet;

o

o o

23. kehottaa puhemiestaan välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakeneiden maiden hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Komission vuonna 2006 julkaistussa tiedonannossa "Globaali Eurooppa" tunnustetaan, että luonteeltaan monenvälisten ja kahdenvälisten aloitteiden puitteissa on vahvistettava Euroopan unionin kilpailukyvyn ulkoisia näkökohtia ja annettava uutta puhtia väärennysten torjumiseksi kolmansissa maissa.

Haaste on melkoinen. Väärennysmarkkinoiden arvo on noin 500 miljardia euroa eli noin 7–10 prosenttia maailmanlaajuisesta kaupasta. Euroopan taloudessa on erikoistuttu laatuasteikon yläpään tuotteisiin, joiden lisäarvo on suuri ja jotka on usein suojattu teollis- ja tekijänoikeuksin. Näiden oikeuksien puolustaminen on siis välttämätön väline, jolla ylläpidetään Euroopan teollisuuden ulkoista kilpailukykyä ja edistetään yhtä merkittävässä määrin myös "Lissabonin strategian" onnistumista.

Olisi kuitenkin virhe kuvitella, että uudet väärennysten torjunnan toimenpiteet hyödyttävät yksinomaan yhteisön teollisuutta. Niiden vakavien taloudellisten vahinkojen ohella, joita väärennykset ja laitton valmistus aiheuttavat yrityksille, nämä laittomat käytännöt aiheuttavat joka vuosi satojen tuhansien pätevyyttä edellyttävien ja hyvin palkattujen työpaikkojen katoamisen sekä Euroopasta (menetettyjen työpaikkojen määräksi arvioidaan 200 000) että muualta maailmassa, ja ne voivat lisäksi vaarantaa kuluttajien terveyden, rahoittaa osaltaan rikollis- ja terroristijärjestöjä ja aiheuttaa vakavia ympäristövahinkoja.

Väärentäminen on monimuotoinen ja vaihteleva ilmiö, joka vaikuttaa eri asteisena lähes kaikkiin talouden sektoreihin. Ylellisyystuotteiden tökeröt väärennykset, jotka oli helppo tunnistaa, ovat jääneet historiaan. Väärennystä ja laitonta valmistusta harjoittavan teollisuuden kehitys on ollut viime vuosina ennennäkemätöntä, ja se keskittyy nykyisin lelujen, vaatteiden, tietokoneohjelmien, lääkkeiden, kosmetiikan, elintarvikkeiden, savukkeiden sekä autojen ja lentokoneiden varaosien tuotantoon.

Kaikki kuluttajat eivät ole sisäistäneet, että ostaessaan näitä alkuperältään erittäin epäilyttäviä tuotteita he syyllistyvät rikokseen ja osaltaan rahoittavat järjestäytyneen rikollisuuden hallussa olevaa rinnakkaistaloutta. Parlamentti on jo ilmoittanut kantansa tähän asiaan ja korostanut, että henkilökohtainen, voittoa tavoittelematon käyttö on erotettava väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tuotteiden vilpillisestä ja tarkoituksellisesta kaupan pitämisestä. Tähän eroon on varmasti aiheellista kiinnittää huomiota mutta toteuttaa samalla valistuskampanjoita, jotta kuluttajat ymmärtävät entistä paremmin omaan *varomattomaan* hankintaansa liittyvät riskit.

Väärennykset ovat muodoltaan usein salakavalialia ja vaarallisia. On esimerkiksi laskettu, että 10 prosenttia lääkkeistä on väärennyksiä. Nämä tuotteet, kuten kosmetiikkakin, voivat sisältää mahdollisesti haitallisia aineita, jotka voivat aiheuttaa vakavia vammoja asiaan perehtymättömän käyttäjän terveydelle. Näin kävi Panamassa vuonna 2006 yli 130 kuolemantapausta aiheuttaneen, jäänestoinetta sisältäneen yskänlääkkeen yhteydessä. Samalla tavoin väärennettyjen, laadukkaiksi luultujen elintarvikkeiden (kuten viinien ja liköörien) kukoistava kauppa, joka aiheuttaa samalla erittäin vakavaa vahinkoa ehdottoman moitteettomalle eurooppalaiselle tuotannolle, voi aiheuttaa kuluttajille huolestuttavan vaaratilanteen, varsinkin alkuperäisen laadukkaan tuotteen kotimarkkinoista poikkeavilla markkina-alueilla. Väärennyksiä torjumalla voidaan siis taata, että kuluttajat voivat vapaasti ja

täysin varmasti valita tuotteet, joita he ostavat.

Kehitysmaat ovat väärennysten ensimmäisiä uhreja, eikä niillä useinkaan ole tehokkaita välineitä tämän vitsauksen torjumiseksi. Esittelijä katsoo, että on ryhdyttävä erityisiin toimiin, joilla niitä autetaan torjumaan tätä ilmiötä ja estetään järjestäytyneen rikollisuuden hallitsemien "vapaiden vyöhykkeiden" muodostuminen niihin. Erityisesti elintarvikkeiden ja lääkkeiden väärennysten juuriminen kehitysmaista kuuluu EU:n ulkoisen toiminnan painopistealueisiin väärennysten torjunnassa.

Tämän mietinnön tarkoituksena on tarjota konkreettinen ja johdonmukainen ehdotus yhteensovitetuksi ja johdonmukaiseksi eurooppalaiseksi politiikaksi, jossa huolehditaan väärennysten torjunnan *ulkoisista näkökohdista*. Väärennysten torjunnasta on tehtävä EU:n painopistealue ja sen vaikutukset on otettava asianmukaisesti huomioon määriteltäessä EU:n kauppapolitiikkaa ensi vuosikymmenelle.

TRIPS-sopimuksen uudenaikaistaminen

TRIPS-sopimus oli voimaan tullessaan selkeä askel kohti teollis- ja tekijänoikeuksien maailmanlaajuisia sääntelyä, mutta sen tulokset eivät aina ole ylittäneet odotusten tasolle, koska monet Maailman kauppajärjestön WTO:n jäsenistä eivät ole voineet tai halunneet taata sen täysimääräistä soveltamista. Siksi komission olisi edistettävä asianmukaisia diplomaattisia aloitteita, joilla varmistetaan, että kaikki WTO:n jäsenet soveltavat TRIPS-sopimukseen sisältyviä vähimmäisvaatimuksia oikein.

Toisaalta on huomattava, ettei tämä sopimus ole puutteeton ja että sitä olisi tietyiltä osin tarkistettava. Erityisesti sen soveltamisalaa on laajennettava vienti-, transito- ja siirtokuormaustoimintaan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien muihin loukkauksiin.

TRIPS-sopimuksen vakavissa rikkomistapauksissa EU ei saa empiä kääntyä WTO:n riitojenratkaisuelimen puoleen, sillä näin voidaan paitsi puolustaa eurooppalaisia asianosaisia myös "luoda" oikeuskäytäntöä, joka voi selventää sopimuksen sisältöä ja siten helpottaa ja tehostaa sen soveltamista.

Esittelijä on lisäksi vakuuttunut siitä, että kaupan esteistä annetun asetuksen käyttöön on kannustettava ja käyttöä on helpotettava niille eurooppalaisille yrityksille, jotka väittävät kärsineensä ongelmista kolmansien maiden markkinoille pääsyssä siksi, että paikalliset toimijat ovat käyttäneet teollis- ja tekijänoikeuksiaan laittomasti ja joka tapauksessa sääntöjen vastaisesti.

ACTA-sopimus ja muut EU:n kahdenväliset ja alueelliset aloitteet

Vaikka Maailman kauppajärjestön WTO:n monenvälinen kehys onkin EU:n tärkein painopistealue, on selvää, ettei väärennyksiä voida torjua tehokkaasti kansainvälisellä tasolla ilman muita kahden- tai monenvälisiä aloitteita, joista voidaan mainita ACTA-sopimus. Tältä osin parlamentti edellyttää, että sille toimitetaan asianmukaiset tiedot ja että se voi antaa oman panoksensa sopimukseen ennen sopimuksen antamista parlamentin viralliseen käsittelyyn.

ACTA-sopimuksen ehdotus on syntynyt tarpeesta mennä TRIPS-sopimusta pitemmälle ja

tehostaa ja johdonmukaistaa väärennysten torjuntaa. Tässä suhteessa väärennyksistä eniten kärsivien teollistuneiden maiden, muun muassa EU:n, Yhdysvaltojen ja Japanin, päätös lyödä voimansa yhteen on varmasti myönteinen. Prosessi on vasta alkuvaiheessaan, mutta sen yhteydessä on estettävä päällekkäisyydet TRIPS-sopimuksen kanssa ja varmistettava, että sopimuksen lopulliset tavoitteet ovat riittävän selvät ja todellisuuspohjaiset.

ACTA-sopimuksen ohella esittelijä pitää aiheellisena, että komissio sisällyttää teollis- ja tekijänoikeuksien suojalausekkeen (jossa järjestetään tehokas riitojenratkaisujärjestelmä) kaikkiin lähivuosina neuvoteltaviin uusiin vapaakauppasopimuksiin.

TRIPS-sopimuksen ja muiden kahden- ja monenvälisten sopimusten velvoitteiden täysimääräinen noudattaminen edellyttää kolmansilta valtioilta, varsinkin kehitysmailta, melkoista taloudellista ja organisatorista ponnistusta. Esittelijä katsoo, että EU:n on otettava ainakin osin hoitaakseen tämä ongelma tarjoamalla pyynnön esittäneille ja väärennysten torjuntaan todistettavasti sitoutuneille valtioille asianmukaista taloudellista ja teknistä tukea, jolla edistetään henkilöstön koulutusta ja mahdollisuuksien mukaan yhteisön tullimenettelyjen käyttöönottoa.

Erityisesti on panostettava väärennysten torjuntaan tavaroiden kauttakulkumaissa ja niissä maissa, joilla on kansainvälisillä vesillä toimivia "tehdaslaivoja".

"Made in" -asetus ja tuontituotteiden jäljitettävyyys

Mikäli ehdotus neuvoston asetukseksi¹ tiettyjen kolmansista maista tuotujen tuotteiden alkuperämaan merkitsemisestä hyväksytään, se parantaa sekä tiettyjen tuoteluokkien, kuten usein väärennettyjen tekstiilien, alkuperän avoimuutta että tarjoaa merkittävän panoksen väärennysten torjuntaan. Esittelijä toivoo siksi, että tämän ehdotuksen etenemistä tähän mennessä hidastaneet käsittämättömät mielipide-erot voidaan sovittaa ja että ehdotus voidaan hyväksyä pian.

Samaan aikaan olisi aiheellista selvittää asianosaisten teollisuuden sektoreiden kanssa yhdessä menetelmiä, joilla sekä tullin toimijat että loppukuluttajat pystyvät helposti tunnistamaan kolmansista maista peräisin olvien tuotteiden aitouden.

Normatiiviset ja organisatoriset kysymykset

Esittelijä katsoo, että entistä parempi yhteensovittaminen yhteisössä on välttämätöntä merkittävien tulosten saavuttamiseksi väärennysten ulkoisen torjunnan alalla.

Yhden eurooppalaisen viranomaisen, joka on vastuussa väärennysten torjunnasta ja pystyy sovittamaan yhteen niin jäsenvaltioiden kuin komission eri osastojenkin toimet, perustamista ei ole enää mahdollista lykätä. Tälle uudelle viranomaiselle on taattava riittävät varat ja valtuudet, joiden avulla se voi huolehtia tehtävistään jäsenvaltioiden toimivaltaa kunnioittaen. Komission on niin ikään taattava sisäisesti, että tästä tärkeästä aiheesta vastuussa olevat eri osastot toimivat koordinoitusti ja saumattomasti.

¹ Viite 2005/0254(ACC).

Niin jäsenvaltioiden kuin komissionkin on korostettava väärennysten torjunnan yhteydessä pienten ja keskisuurten yritysten suojelua EU:ssa ja kolmansissa maissa. Yritysten rooli on olennainen väärennysten vastaisen strategian onnistumiseksi ja teollisuuden on tehtävä oma osuutensa, kuten komissio äskettäin muistutti, mutta ei ole mahdollista rinnasta toisiinsa monikansallisia ylläpyskonserneja ja pieniä valmistajia, jotka ovat päässeet huipputuloksiin omassa tavararyhmässään. Siksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä on autettava suojautumaan mahdollisimman tehokkaasti tältä vitsaukselta, joka vahingoittaa niitä raskaasti, ja saatava yleisesti käyttöön tehokkaampia ja yrityksille entistä edullisempia yhteistyöjärjestelyjä julkisen ja yksityisen sektorin välille.

Perinteisten markkinoiden kyllästysaste ja uusien markkinoiden avautuminen muun muassa voimakkaasti kehittyviin maihin edellyttää lisäksi uutta toimintastrategiaa, jossa ei pyritä karsimaan väärennyksiä pelkästään Euroopassa vaan käydään ongelmaan käsiksi niillä alueilla, joille väärennykset ovat vahvimmin juurtuneet, ja toimitaan myös kolmansissa valtioissa, jotka ovat usein muualla tuotettujen väärennettyjen eurooppalaisten kauppatavaroiden kohdemaita.

Esittelijä toivoo niin ikään, että EU:n sisäisiä tullimenettelyjä voidaan parantaa ja yhdenmukaistaa ja että luodaan kaikille jäsenvaltioille yhteinen rangaistusjärjestelmä. Väärennysten ja laittoman valmistuksen torjunta Euroopan unionin ulkopuolella edellyttää ehdottomasti vahvoja ja koko EU:lle yhteisiä sääntöjä.

Euroopan parlamentin tehtävä

Parlamentilla on tärkeä tehtävä väärennysten torjunnassa, erityisesti niiden uusien valtuuksien perusteella, jotka parlamentti saa, mikäli Lissabonin sopimus tulee voimaan. Olisi niin ikään aiheellista järjestää muiden parlamentin valiokuntien kanssa yhteistyössä vuotuinen "keskustelufoorumi" aiheesta, tähdentää ongelmaa kahdenvälisissä suhteissa (ensi kädessä suhteissa Yhdysvaltojen kongressiin) tai monenvälisissä suhteissa (WTO:n yleiskokous) ja lähettää parlamentin valtuuskunta väärennysten torjuntaa käsittelevään maailmanlaajuiseen konferenssiin.